Možnosti urychleného procesu získávání pracovníků z Ukrajiny zejména pro likvidaci následků kůrovcové kalamity

(zpracovalo MZe na základě informací MV, MZV a MPSV)

Náměty k urychlení procedurálních postupů souvisejících s vyřizováním žádostí českých firem o ukrajinské pracovníky vzešlé z jednání na MZe dne 2. dubna 2019, které se uskutečnilo z iniciativy ministra zemědělství Ing. Miroslava Tomana CSc.

Možné postupy pro urychlení procesu na straně zaměstnavatele:

1. Využívání Krátkodobých schengenských víz do 90-ti dnů za výdělečným účelem;
2. Využívání Dlouhodobého víza za účelem sezónního zaměstnání v rámci Projektu „Zvláštní postupy pro pracovníky do zemědělství, potravinářství a lesnictví z Ukrajiny“;
3. Využívání zaměstnanecké karty v rámci Projektu „Zvláštní postupy pro pracovníky do zemědělství, potravinářství a lesnictví z Ukrajiny“;
4. Souběžné podávání žádostí o krátkodobé schengenské vízum a jiný dlouhodobý pobytový titul - Zajištění urychleného příjezdu zaměstnance do ČR a současně zajištění jeho pobytu na dobu delší než 90 dnů;
5. Podání hromadných žádostí (týká se bodů 1-3)

Mimo uvedené postupy platné pro Ukrajinu lze získávat pracovníky i z jiných zemí

6. Povolení k zaměstnání za účelem sezónního zaměstnání podle § 96 zákona č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti;

Příloha 1 – Hlášení volných pracovních míst zaměstnavatelem, Časté nedostatky;

Příloha 2 – Vzor „Plné moci k poskytnutí informací o stavu řízení“.

1. MOŽNOST:
Využívání Krátkodobých schengenských víz do 90-ti dnů za výdělečným účelem

Parametry:

- Maximální délka pobytu 90 dnů v období každých 180 dnů;
- Pobyt nelze prodloužit;
- Podmíněno udělením povolení k zaměstnání Úřadem práce ČR;
- žadatel/zaměstnanec může na území ČR pobývat pouze 90 dnů, poté musí na 90 dnů ČR opustit.

Výhody:

- Okamžitý příjem žádosti v pracovní dny;
- Možnost přijetí žádosti na GK Lvov a ZÚ Kyjev a dále ve vízových centrech Dněpropetrovsk, Charkov, Ivano-Frankivsk, Kyjev, Lvov, Oděsa, Užgorod;
- Vyřízení do 1 týdne (v odůvodněných případech může být lhůta delší), zaměstnanec poté může IHNED vycestovat.
- Možnost zažádat o vícevstupé vízum (multiple), se kterým je možné vrátit se na Ukrajinu a cestovat zpět do ČR (ve formuláři žádosti je nutno zaškrtnout příslušné políčko)

Nevýhody:

- Po uplynutí platnosti víza musí pracovník na 90 dnů ČR opustit – na pokrytí jednoho pracovního místa lze využít dva zaměstnance, kteří se budou po 90 dnech střídat.

Náležitosti žádostí:

- vyplněná žádost,
- cestovní pas,
- fotografie,
- správní poplatek 35 EUR + servisní poplatek 12 EUR, pokud je žádost podávána přes vízové centrum,
- pracovní smlouva na dobu 90 dnů,
- povolení k zaměstnání na dobu 90 dnů,
- doklad o zajištění ubytování na dobu 90 dnů,
- doklad o cestovním zdravotním pojištění na dobu 90 dnů.

Vízová centra na Ukrajině:

- Dněpropetrovsk - Prospekt Karla Marxe 22, obchodní centrum "Atrium", 2. podlaží
- Charkov - ul. Akademika Pavlova 271, obchodní centrum “Radmir Expohall” x, 4. podlaží;
- Ivano-Frankivsk - Troleybusna 4A;
- Kyjev - nám. Sportyvna 1A, obchodní centrum "Gulliver", 8. podlaží;
- Lvov - Pid dubom 7B, Lviv Forum, 2. podlaží;
- Oděsa - Kanatnaya 22;
- Užhorod - Kapushanska 92;
- Otevírací hodiny ve všech centrech jsou od 08:30 do 15:30 hod.;
- zřízeno call-centrum, jež je otevřeno od pondělí do pátku od 08:00 do 18:00 hod., telefonní čísla jsou: +38 050 1179071, +38 044 5949659.

2. MOŽNOST:
Využívání Dlouhodobého víza za účelem sezónního zaměstnání v rámci Projektu „Zvláštní postupy pro pracovníky do zemědělství, potravinářství a lesnictví z Ukrajiny“

Parametry:

- Sezónní zaměstnání dle vyhlášky MPSV (CZ-NACE):
  01 - Rostlinná a živočišná výroba, myslivost a související činnosti,
  02 - Lesnictví a těžba dřeva,
  10 – Výroba potravinářských výrobků;
- Pobyt na území ČR maximálně 6 měsíců (v průběhu období každých 12 měsíců);
- Pobyt nelze prodloužit;
- Žádosti přijímá ZÚ Kyjev – viz proces;
- Správní poplatek za podání žádosti je 2 500,- Kč (placeno v EUR dle aktuálního kurzu);
- Termín k podání žádosti stanoví ZÚ Kyjev;
- Délka vízové procedury dle zákona činí 60 dnů ode dne podání žádosti (dle informací MV se žádosti zpracovávají rychleji, cca do 45 dnů).

Výhody:

- Pracovníci s dlouhodobým vízem nemohou v průběhu pobytu měnit zaměstnavatele;
- Možnost zařadit i pracovníka na pracovní pozici podle hlavní klasifikace činností (CZ-ISCO) ve třídě 9;
- V případě mimořádné situace je termín k podání žádostí do 3 pracovních dnů ode dne doručení žádosti od garanta (LDK ČR) na MZV;
- V případě sdělení priority ze strany MZe obdrží všechny žádosti přednost v rámci všech fází procedurálního postupu.

Náležitosti žádostí:

- vyplněná žádost,
- 2 aktuální shodné fotografie,
- doklad o účelu pobytu - povolení k sezonnímu zaměstnání vydané Úřadem práce ČR a současně v případě, že zaměstnavatel zajišťuje nebo zprostředkovává žadateli ubytování, potvrzení zaměstnavatele o dohodnuté výši mzdy, platu nebo odměny,
- doklad o zajištění ubytování na území ČR,
- výpis z rejstříku trestů Ukrajiny (plná verze),
- před vylepením víza je potřeba doložit doklad o cestovním zdravotním pojištění.

3. MOŽNOST:
Využívání zaměstnanecké karty v rámci Projektu „Zvláštní postupy pro pracovníky do zemědělství, potravinářství a lesnictví z Ukrajiny“

Parametry:

- Platnost karty až na jeden rok;
- Pobyt lze opakovaně prodloužit;
- Duální varianta – pobytové a pracovní povolení zároveň, na základě obsazení volné pracovní pozice zařazené na portálu MPSV;
- Neduální varianta – jen povolení k pobytu, je nadále vyžadováno povolení k zaměstnání vydané Úřadem práce ČR či volný vstup na trh práce;
- Žádosti přijímá ZÚ Kyjev;
- Správní poplatek za podání žádosti je 1 000,- Kč (placeno v EUR dle aktuálního kurzu);
- Termín k podání žádosti stanoví ZÚ Kyjev (v případě naléhavé situace do 3 pracovních dnů ode dne doručení žádosti od garanta (LDK ČR) na MZV).

Nevýhody:

- Možná fluktuace pracovníků mezi zaměstnavateli.

Náležitosti žádostí:

- Vyplněná žádost,
- 3 aktuální shodné fotografie,
- doklad o účelu pobytu – číslo volné pracovní pozice, pracovní smlouva, doklad potvrzující odbornou způsobilost, popř. pracovní povolení,
- doklad o zajištění ubytování na území ČR,
- výpis z rejstříku trestů Ukrajiny (plná verze),
- žádosti přijímá ZÚ Kyjev – viz proces,
- před vylepením víza je potřeba doložit doklad o cestovním zdravotním pojištění.

4. MOŽNOST:
Souběžné podávání žádostí o krátkodobé schengenské vízum - Zajištění urychleného příjezdu zaměstnance do ČR a současně zajištění jeho pobytu na dobu delší než 90 dnů

VARIANTA A - žadatel má k dispozici náležitosti k podání obou žádostí (tj. pracovní povolení jak na krátkodobé schengenské vízum, tak na vízum za účelem sezónní zaměstnání/číslo volného pracovního místa po proběhlém testu trhu práce).

- žadatel podává současně žádost o krátkodobé schengenské vízum za účelem zaměstnání (vyřízeno do 7 dnů) a žádost o vízum za účelem sezonního zaměstnání/zaměstnaneckou kartu v Projektu „Zvláštní postupy pro pracovníky do zemědělství, potravinářství a lesnictví z Ukrajiny“;
- žadatel po udělení krátkodobého schengenského víza (po 7 dnech) odjíždí do ČR, současně je vyřizován dlouhodobý pobytový titul;

- žadatel se po udělení dlouhodobého pobytového titulu, který je udělen v období 90 dnů, ve kterých žadatel pobývá na území ČR na základě krátkodobého víza, dostaví na ZÚ k jeho převzetí a může ihned odcestovat zpět do ČR.

VARIANTA B - žadatel má k dispozici pouze pracovní povolení k žádosti o krátkodobé schengenské vízum a čeká na pracovní povolení k sezonnímu zaměstnání nebo test trhu práce k zaměstnanecké kartě.

- žadatel podává žádost o krátkodobé schengenské vízum za účelem zaměstnání (vyřízení do 7 dnů);
- žadatel po udělení krátkodobého schengenského víza (po 7 dnech) odjíždí do ČR;
- po zajištění pracovního povolení k sezónnímu zaměstnání/proběhnutí testu trhu práce pro zaměstnaneckou kartu se žadatel dostaví k podání žádosti na ZÚ Kyjev;
- dlouhodobý pobytový titul je obvykle zprocesován během období 90 dnů, ve kterých žadatel pobývá na území ČR na základě krátkodobého víza, případně krátce po jeho uplynutí;
- žadatel se po rozhodnutí o žádosti o sezonní zaměstnání/zaměstnaneckou kartu dostaví na ZÚ k jeho převzetí a může ihned odcestovat zpět do ČR;
- i v případě, že již vypršela platnost krátkodobého schengenského víza, žadatel po udělení dlouhodobého pobytu nemusí čekat 90 dnů, může odcestovat IHNED do ČR.

UPOZORNĚNÍ:

- Při využití tohoto opatření je nutno předložit dvě sady náležitých dokumentů (jednu pro schengenské vízum a druhou pro dlouhodobé vízum – viz výše).
- Doporučuje se zažádat o vícevstupé (multiple) vízum do ČR (ve formuláři žádosti je nutno zaškrtnout příslušné políčko)

5. Podání hromadných žádostí na Ukrajině (v rámci možností 1-3)

Parametry:

- V případě větší skupiny žadatelů je MZV připraveno přijmout žádosti skupiny v jednom termínu, za účasti zástupce zaměstnavatele (koordinátora), který bude příjem žádostí koordinovat tak, aby případné nedostatky mohly být odstraněny na místě a žádost mohla být ihned zpracována.
- Stejným způsobem lze koordinovat předání pasů s udělenými vízy – celé skupině v jednom termínu tak, aby mohla následně ihned odcestovat do ČR, případně zástupci žadatelů.
- Zástupce zaměstnavatele (koordinátor při podání žádosti) bude vybaven plnou mocí od žadatelů tak, aby mohl v rámci řízení činit příslušné kroky (doplnění chybějících náležitostí, převzetí pasů atd.).
- MZV je připraveno s profesními komorami konzultovat obsah náležitostí, které musí odpovídat vízovému řízení (v případě předložení chybných náležitostí/nepředložení náležitostí se celý proces výrazně zdrží).

Součinnost garantů při podávání hromadných žádostí:

Garanti v případě **žadatelů za účelem likvidace kůrovcové či jiné kalamity budou informovat o požadavku na přijetí žádosti styčnou osobu na MZV** emailem a telefonicky tak, aby bylo možné žádosti ze ZÚ Kyjev ihned zprocesovat v přednostním režimu a žadatelům bezodkladně stanovit termín k podání žádosti. **V žádosti je třeba vždy uvádět, že se jedná o likvidaci kůrovcové či jiné kalamity.**
Garanti zprostředkují informace od zaměstnavatele o žádosti o poskytnutí asistence skupině žadatelů větší než 10 osob a tuto bezprostředně emailem a telefonicky předají MZV nezbytné informace včetně kontaktu na koordinátora.

Email:
jitka_karesova@mzv.cz
hana_landova@mzv.cz
petra_lanzendorferova@mzv.cz

- Telefonní kontakt:
- Hana Landová +420 22 418 2726
- Petra Lanzendörferová +420 22 418 2887

6. Povolení k zaměstnání za účelem sezónního zaměstnání (podle § 96 zákona č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti)

- Sezónní práce (činnosti závislé na ročním období) na dobu max. 6 měsíců v kterémkoli období 12 měsíců po sobě jdoucích (§ 96 zákona o zaměstnanosti);
- Nevztahuje se pouze na pracovníky z Ukrajiny, je možné žádat o zaměstnance i z jiných zemí;
- Seznam zdrojových zemí je velice široký;
- Není stanovena roční kvóta pro počet pracovníků.

Postup:

- Zaměstnavatel nahlásí krajské pobočce ÚP ČR volné pracovní místo, ke kterému udělí souhlas se zaměstnáváním cizince;
- Cizinec, případně jeho zplnomocněný zástupce, podává na příslušné krajské pobočce ÚP ČR žádost o vydání povolení k zaměstnání;
- ÚP ČR vydává rozhodnutí o povolení k zaměstnání; podmínkou pro vydání povolení k zaměstnání je zhodnocení situace na trhu práce v regionu/regionech ČR, ve kterých bude výkon práce cizince a posouzení, zda se jedná o volné pracovní místo, které s ohledem na požadovanou kvalifikaci nebo dočasný nedostatek volných pracovních sil nelze obsadit jinak;
- Jakmile ÚP ČR povolení k zaměstnání vydá, podává cizinec na zastupitelském úřadu ČR žádost o pobytové oprávnění (v tomto případě se jedná o dlouhodobé vízum za účelem sezónního zaměstnávání).

Náležitosti žádostí:

- Žádost o **povolení k zaměstnání** podává cizinec nebo jím písemně zplnomocněná osoba na **krajské pobočce ÚP ČR** podle předpokládaného místa výkonu práce.
- Místo výkonu práce a druh práce, které jsou uvedeny v pracovní smlouvě nebo dohodě o pracovní činnosti, musí být v souladu s místem výkonu práce a druhem práce uvedenými v žádosti o povolení k zaměstnání.
- Náležitosti k žádosti o vydání povolení k zaměstnání naleznete na odkazu: http://portal.mpsv.cz/sz/zahr_zam/zz_zamest_cizincu/zz_zamest_ciz.
- Co je zapotřebí k žádosti o vydání povolení přiložit naleznete na odkazu: http://portal.mpsv.cz/sz/zahr_zam/zz_zamest_cizincu/zz_zamest_ciz
- Pro podání žádosti o vydání povolení k zaměstnání může žadatel využít formulář: http://portal.mpsv.cz/sz/zahr_zam/tiskopisy.
- V souladu se zákonem o správních poplatcích, podléhá správnímu poplatku podání žádosti cizince o vydání povolení k zaměstnání ve výši 500 Kč (viz položka 9 písm. b) Sazebníku správních poplatků).
- Doložení odborné způsobilosti - Krajská pobočka Úřadu práce ČR vyžaduje, aby doklady odborné způsobilosti pro výkon zaměstnání, které je cizinec povinen předložit v rámci správního řízení jako přílohu žádosti o vydání povolení k zaměstnání, byly legalizovány a nostrifikovány.
- Zaměstnavatel má povinnost ohlásit krajské pobočce Úřadu práce ČR nástup cizince do zaměstnání nejpozději v den zahájení výkonu práce.
- Formulář – Sdělení zaměstnavatele - naleznete na internetových stránkách MPSV: http://portal.mpsv.cz/sz/zahr_zam/tiskopisy.

Příloha 1 :

Hlášení volných pracovních míst zaměstnavatelem

- Podkladem pro evidenci **volného pracovního místa (VPM)** vhodných pro cizince na Úřadu práce ČR (ÚP ČR) je vždy **hlášenka volného pracovního místa**.
- V souladu s ustanovením § 37a zákona o zaměstnanosti je se zaměstnavatelem konzultována nezbytnost **jazykových a kvalifikačních požadavků** a jsou zjišťovány upřesňující informace k VPM v rozsahu nezbytném pro provedení testu trhu práce. Požadavky na požadovanou kvalifikaci si stanovuje zaměstnavatel sám.
- Dojde-li u VPM vhodného pro cizince k aktualizaci kteréhokoli z údajů, který je součástí základní charakteristiky, případně navýšení počtu VPM, je takové VPM **jako nově nahlášené**.
- VPM jsou z evidence **vyřazována** na základě požadavků zaměstnavatelů. Nepožádá-li zaměstnavatel sám o vyřazení VPM, je vždy o vyřazení VPM informován. VPM určená pro cizince jsou vždy vyřazována na základě písemného požadavku zaměstnavatele, mimo případy, kdy ÚP ČR/MPSV postupuje v souladu s ustanovením § 38 a § 37a) zákona o zaměstnanosti.
- V případě podání žádosti **o povolení k zaměstnání** (na dobu max. 90 dnů/sezónní zaměstnání) zaměstnavatel nahlásí VPM místně příslušné krajské pobočce ÚP ČR. Podmínkou pro vydání povolení k zaměstnání cizinci je zhodnocení situace na trhu práce a posouzení, zda se jedná o VPM, které s ohledem na požadovanou kvalifikaci nebo dočasný nedostatek volných pracovních sil nelze obsadit jinak. (nejedná se o 30 denní tzv. test trhu práce).
- V případě žádosti **o zaměstnaneckou kartu** zaměstnavatel nahlásí VPM místně příslušné krajské pobočce ÚP ČR. V případě, že nahlášené VPM splňuje zákonem stanovené podmínky, je VPM zveřejněno a nabízeno uchazečům a zájemcům o zaměstnání. Nepodaří-li se ve lhůtě 30 dnů[1] od nahlášení toto místo obsadit (provádí se tzv. test trhu práce) a jsou-li zároveň splněny všechny základní charakteristiky VPM obsaditelného držitelem zaměstnanecké karty, je VPM do centrální evidence zaměstnanecké karty automaticky zařazeno a cizinci mohou na toto VPM podávat žádosti o vydání zaměstnanecké karty.

Časté nedostatky - na co si dávat pozor

- **Nahlášení Volného pracovního místa na Úřadu práce** - Na Úřadu práce ČR byl zaznamenán případ, kdy zaměstnavatel na základě své žádosti požádal Úřad práce ČR, aby odstranil z informačního systému nahlášená VPM určená pro cizince, držitele ZaMK. Zaměstnavatel se mylně domníval, že pokud byla podána žádost o zaměstnaneckou kartu, může již VPM v evidenci zrušit.
- **Změna údajů u nahlášeného volného pracovního místa** - Další případy nezobrazení VPM v centrální evidenci mohou nastat, pokud dojde u VPM určeného pro cizince, držitele ZaMK k aktualizaci kteréhokoli z údajů, který je součástí základní charakteristiky VPM, na dané VPM se pohlíží jako na nově nahlášené a probíhá u něj ještě test trhu práce.
- U VPM určených pro cizince, nebo držitele ZaMK Úřady práce ČR doporučují zaměstnavatelům **neuvádět datum „DO“**. V případě, že zaměstnavatel na uvedeném datu „DO“ trvá, pracovníci Úřadu práce ČR zaměstnavatele upozorňují na případné problémy, pokud bude déle trvat vyřizování žádostí cizinců o ZaMK.

[1] MPSV požádalo svým dopisem Úřady práce ČR o maximální zkrácení lhůty testu trhu práce

- **Délka pracovní smlouvy** - Cílem projektu zemědělec je dosáhnout časových úspor při přijímání žádostí o zaměstnanecké karty pracovníků z Ukrajiny, kteří budou na území vykonávat práce nejméně 6 měsíců a nejdéle 1 rok. Je tedy zapotřebí, aby zaměstnavatelé uzavírali pracovní smlouvy s platností nejdéle na 1 rok (ne delší). Pokud jsou smlouvy uzavřené na dobu delší než 1 rok, jedná se o porušení podmínek „režimu“, a v takovém případě MV bude iniciovat vyřazení zaměstnavatele z režimu.
- Pokud je smlouva uzavřena na dobu delší, nejedná se o překážku pro vydání zaměstnanecké karty, avšak vzhledem k dodržení kritérií režimu jsou pracovníci MV nuceni vyzývat k doložení nových – odpovídajících smluv, což často vede ke zdržení vydání zaměstnanecké karty až v řádu týdnů.
- **Ubytování -** Dle zák. č. 326/1999 Sb. může být **ubytování zajištěno pouze v objektu, který je podle stavebního zákona určen pro bydlení**, ubytování nebo rekreaci. Ubytování je ověřováno v evidenci katastru nemovitostí – a to nejen pro kontrolu oprávněnosti vydání dokladu o ubytování (kontrola vlastníka nemovitosti), avšak právě i pro kontrolu způsobu využití stavby. Cizinci však mají často zajištěno ubytování v objektu, který je dle katastru nemovitostí veden např. jako „zemědělský objekt, průmyslový objekt, stavba pro skladování“, a není tedy určen pro bydlení. Pokud zaměstnavatelé mají ve svých objektech zřízeny ubytovny, je třeba, aby k těmto dokladům o ubytování byl doložen např. kolaudační souhlas. Pokud nebude prokázáno, že stavba je vhodná k bydlení, žádosti nemůže být vyhověno.
- **Místo výkonu práce** - Obecně platí, že údaje vymezené v EVPM by měly odpovídat skutečnostem uvedeným v pracovní smlouvě. Velice častým problém je právě rozpor v místě výkonu práce uvedeného v pracovní smlouvě a v EVPM. Pokud místo výkonu práce uvedené v pracovní smlouvě zcela odpovídá místu výkonu práce uvedeného v EVPM, pak je vše v pořádku. Pokud je však místo výkonu práce v pracovní smlouvě vymezeno šířeji, než místo výkonu práce v EVPM, pak tento rozpor nelze akceptovat (konkrétně v rámci projektu zemědělec je nejčastějším problém týkajícím se rozporů přesně tento - zpravidla je na portále MPSV u volného místa zapsané jako místo výkonu práce sídlo společnosti, avšak v pracovní smlouvě je pak zapsáno sídlo společnosti a např. „polnosti v okrese XY“. Pokud by však „polnosti v okrese XY“ byly zapsané např. v poznámce u volného pracovního místa, pak by byl tento problém vyřešen). U místa výkonu práce je tedy třeba, aby v pracovní smlouvě nebylo uvedeno šířeji, než je definováno v EVPM. Opačný případ je akceptovatelný.

Příloha 2 – Vzor „Plné moci“

PLNÁ MOC K POSKYTNUTÍ INFORMACÍ O STAVU ŘÍZENÍ

Žadatel o dlouhodobý pobyt za účelem zaměstnání v rámci Režimu Zemědělec, dále jen „zmocnitel“

Jméno a příjmení:

Datum narození:

Číslo pasu:

Adresa trvalého bydliště:

Budoucí zaměstnavatel v rámci Režimu Zemědělec, dále jen „zmocněnec“:

Název společnosti:

IČO:

Sídlo:

Já, níže podepsaný zmocnitel, žadatel o dlouhodobý pobyt za účelem zaměstnání v rámci Režimu Zemědělec, tímto zmocňuji zmocněnce, mého budoucího zaměstnavatele, ke zjištění stavu řízení mé žádosti o vydání…… *(povolení k dlouhodobému pobytu za účelem zaměstnání/dlouhodobého víza za účelem sezónního zaměstnávání)*, kterou jsem podal dne …….. na Generálním konzulátu v Kyjevě v rámci Režimu Zemědělec, a to v průběhu celého řízení.

V …… Datum:…….....

Podpis zmocnitele (žadatele o zaměstnaneckou kartu): ……